

Slovenski Pravnik.

Leto XXXI.

V Ljubljani, 15. januarja 1915.

Št. 1.

Zbirka odločb k občinskemu volilnemu redu za Kranjsko.

Priredil dr. Bogumil Senekovič, c. kr. okr. komisar.

(Kratice: B. = Budwinski = Sammlung der Erkenntnisse des k. k. Verwaltungsgerichtshofes, administrativer Teil; R. dež. vl. = razsodba c. kr. deželne vlade za Kranjsko; o. v. r. = občinski volilni red; o. r. = občinski red; §§ značijo dotične §§ občinskega reda, ki se nanje nanašajo judikati.)

§ 1.

1. Volilna pravica je na osebo omejena pravica, ki po volilčevi smrti ne prehaja na njegove pravne naslednike. — Volilna pravica preneha ipso iure z volilčevo smrtjo. (R. dež. vl. št. 6185/12.)

2. Vsak volilec sme v istem volilnem razredu samo enkrat glasovati, četudi je vpisan v imeniku dva ali večkrat. (B. št. 9831 ex 1913.)

3. Občinski zastop volijo volilno upravičeni občinci; občina kot korporacija in davkoplačevalka nima pravice voliti svoj lastni zastop. (B. št. 8867 ex 1912.)

4. Cerkev (cerkveno premoženje) je smatrati za ustanovo v smislu §-a 646, obč. drž. zak.; v tej lastnosti ima volilno pravico, ako plačuje v občini predpisani davek, kakor vsaka druga tozemska ustanova. (B. št. 9006 ex 1912.)

5. Za presojo volilne pravice so merodajne pravne in dejanske razmere na dan razpoložitve volilnih imenikov. (B. št. 1175 ex 1902.)

§ 3, točka 3.

Kdor je bil kaznovan radi pregreška zoper kazenskopravna določila v varstvo volilne svobode, izgubi ipso iure volilno pravico, četudi v sodbi sami ni bila izrečena izguba volilne pravice. (R. dež. vl. št. 8732 in 11698 ex 1913.)

Za obnovo
Univerzitetne biblioteke
v Ljubljani

§ 4, odstavek 1.

Osebo izvrševanje volilne pravice ženskam po zakonu ni dovoljeno. (R. dež. vl. št. 13702/12.)

§ 4, točka 1.

1. Vprašanje, kaj je »redno bivališče«, je rešiti po določilu §-a 66 sodnega pravilnika z dne 1. avgusta 1895. dež. zak. št. 111. (B. št. 8867 ex 1912.)

2. Soproog sme kot zakoniti zastopnik svoje žene-volilke postaviti za izvrševanje volilne pravice svoje žene pooblaščenca le, ako so glede njegove osebe izpolnjeni pogoji §-a 4, točka 2. ali 3. volilnega reda. (B. št. 4609 ex 1906 in št. 9217 ex 1912.)

§ 4, točka 2.

1. Udeležbe državnega uradnika pri kakem učnem kurzu, četudi jo je odredilo službeno oblastvo, ni smatrati za opravljanje javnih poslov. (R. dež. vl. št. 6185/12.)

2. Volilec, ki je vsled vojaške službene dolžnosti (orožne vaje) odsoten, ni upravičen postaviti pooblaščenca za izvrševanje volilne pravice. (B. št. 8294 ex 1911; r. dež. vl. št. 5684/12.)

3. Volilec, ki se radi bolezni ne more osebno udeležiti volitve, ni upravičen postaviti pooblaščenca. (B. št. 8211 ex 1911.)

4. Varuških in skrbstvenih poslov ni smatrati za javne posle. (B. št. 8211 ex 1911.)

§ 4, točka 3.

Posestniki v volilni občini ležečega zemljišča, ki prebivajo v drugi občini, smejo voliti po pooblaščenca, četudi so na dan volitve slučajno navzoči v volilni občini. (B. št. 7671 ex 1910.)

§ 5. in 6.

1. Po §-u 1. navodila za upravo cerkvenega premoženja v ljubljanski škofiji je poverjeno zastopstvo cerkvenega premoženja vsakočasnemu cerkvenemu predstojniku skupno z imenovanimi cerkvenima ključarjema. — Volilno pooblastilo mora biti podpisano od cerkvenega predstojnika in od obeh ključarjev. (R. dež. vl. št. 97/12 in 9574/12.)

2. Volilno pravico, ki jo imajo posamezne vasi, izvršuje vsakočasni načelnik gospodarskega odbora. — Načelnik gospodarskega odbora je po točki 8. člena I. zakona z dne 1. avgusta 1912, dež. zak. št. 49, in po §§-ih 53 in 55 občinskega reda izvršujoči organ vasi in ukrepa v vseh navadnih poslih uprave, ter v tej svoji lastnosti zastopa vas na zunaj. (R. dež. vl. št. 97/12.)

3. Ako vas, ki je volilna upravičenka, nima svojega lastnega gospodarskega odbora, jo zastopa na zunaj (§§-i 30 in sl., 49 in sl. občinskega reda) vsakočasno občinsko predstojništvo z občinskim predstojnikom na čelu. (R. dež. vl. št. 32.325/12.)

4. Okrajni cestni odbor zastopa na zunaj njegov načelnik (§ 30. zakona z dne 28. julija 1889, dež. zak. št. 17.) (R. dež. vl. št. 32.325/12.)

5. Šolsko občino zastopa na zunaj krajni šolski svet v celoti, ne pa predsednik krajnega šolakega sveta. (R. dež. vl. št. 32.325/12.)

6. Kmetijsko društvo v N. je po pravilih upravičeno zastopati na zunaj načelstvo, ne pa načelnik sam. (R. dež. št. 32.325/12.)

§ 7.

1. Vsi soprosestniki davku zavezanega posestva imajo volilno pravico, imajo pa vsi skupaj samo en glas. — Ako izgubi soprosestnik volilno pravico, bodisi ker je umrl, ali ker je bil kaznovan, ali ker je bil od volilne pravice izključen iz drugega razloga, potem ne izgube tudi ostali soprosestniki volilne pravice, temveč preneha samo omejitev, ki jo je povzročala volilna pravica dotičnega soprosestnika. (B. št. 5667/08.)

2. Volilna pravica, ki izvira iz davku zavezanega soprosestva, ni istovetna kakor osebna volilna pravica, ki jo ima občanec za svojo osebo kot davkoplačevalec. Soprosestniki, ki plačujejo razun davka za soprosestvo še poseben davek za svojo osebo, imajo poleg volilne pravice, izvirajoče iz soprosestva, še posebej za svojo osebo volilno pravico. (B. št. 8869 ex 1912 in št. 5424 ex 1907.)

3. Zakoniti zastopnik župne nadarbine je njen duhovni uživatelj (§ 46. zakona z dne 7. majnika 1874, drž. zak. št. 50); za izvrševanje volilne pravice, ki jo ima nadarbina, ne potre-

buje nadarbinar pooblastila cerkvenih ključarjev. (R. dež. vl. št. 5128/12.)

§ 8.

1. Da se sme avstrijski državljan udeležiti volitve kot pooblaščenec ali zastopnik druge osebe, ni neobhodno treba, da ima za svojo osebo volilno pravico v volilni občini. (R. dež. vl. št. 8601/12.)

2. Zakon ne omejuje časa, ki mora biti v njem napravljeno pooblastilo. (R. dež. vl. št. 25 258/12.)

3. Razmerje med pooblastiteljem in pooblaščencem je povsem privatnopravnega značaja. (B. št. 5838 ex 1891; R. dež. vl. št. 13.702/12.)

4. Osebe, ki ne znajo pisati morajo pooblastilo podkrižati; pooblastilo mora biti nadalje podpisano še od dveh prič [§ 886. o. drž. zak.] (B. št. 7671/10.)

5. Pooblastilo mora volilec lastnoročno podpisati, ozir. podkrižati; ne zadostuje, da koga drugega ustno pooblasti, naj zanj pooblastilo podpiše ozir. podkriža. (B. št. 9978 ex 1913.)

6. Za veljavnost pooblastila ni neobhodno treba, da se sklicuje na določeno volitev, temveč zadostuje, da se glasi za volitev specialnega občinskega zastopa. (B. št. 9804 ex 1896; R. dež. vl. št. 3241/12.)

7. Za veljavnost pooblastila ni treba, da ga pooblastitelj v vseh točkah sam izpolni. Pooblastitelj sme prepustiti tudi drugemu izpolnitev detajlov pooblastila, posebno vpis imena pooblaščenca. (R. dež. vl. št. 8976/12.)

8. Splošno pooblastilo ne zadostuje za izvrševanje volilne pravice; treba je posebnega pooblastila za volitev. (B. št. 6197 ex 1908 in št. 7078 ex 1909.)

9. Splošno pooblastilo je veljavno le, kadar ima poseben dostavek, ki se nanaša na določeno volitev. (B. št. 7078 ex 1909.)

10. Pooblastila slepcev so v zmislu §-a 1, točka d zakona z dne 25. julija 1871, drž. zak. št. 76, veljavna le, ako so napravljena na podlagi notarskega akta. (B. št. 7671 ex 1910.)

11. Volilno pooblastilo, ki je napravljeno v inozemstvu, mora biti poverjeno od dotičnega tozemskega zastopstva. (Dekreta dvorne pisarne z dne 13. januarja 1809, št. 880 in z dne 8. februarja 1812, št. 971; člen VII., točka 2. civil. pravnega reda z

dne 1. avgusta 1895, drž. zak. št. 112; § 8 cesarskega patenta z dne 9. avgusta 1854.) (R. dež. vl. št. 13.702/12.)

§ 9.

1. Glede vprašanja ali more biti kaka oseba voljena, so merodajne pravne in dejanske razmere v času volitve. (R. dež. vl. št. 10.945/12)

2. Da more biti kdo voljen, zadostuje, da je občanec (§ 6. obč. reda) volilne občine, ni pa treba, da v volilni občini stane, ali da ima v tej občini volilno pravico. (R. dež. vl. št. 149/12.)

§ 10, točka 1.

Posestnika, ki oskrbuje pisarniške posle občine, ni smatrati za občinskega uslužbenca, ako je ta opravek prevzel prostovoljno in brez trajne obveznosti in ako tega ne opravlja kot svoj poklic, ki ga preživlja, ampak kot postranski posel. (R. dež. vl. št. 26.471/12.)

§ 10, točka 2.

Aktivno službovanje ne pričenja z dnevom vpoklica k orožni vaji in tudi ne z dnevom, ki je v pozivnici označen za prvi dan orožne vaje, temveč z dnevom, ko je bil vpoklicanec dejansko prezentiran. (Vojni predpisi, III. del, §§ 27 in 29.) (R. dež. vl. št. 3567/13.)

§ 10, točka 3.

Obrtni pomočniki, ki se preživljajo izključno s svojim delavskim zaslužkom, ne morejo biti voljeni. (B. št. 9402 ex 1913.)

§ 10, točka 4.

Plačila, ki jih ima v mislih zakon, so le take dajatve, ki slone na zasebno- ali javno-pravnem naslovu, ne pa tudi globe, ki jih je plačati v prid občinskemu zakladu. (R. dež. vl. št. 10.945/12.)

§ 10, točka 5.

Voljeni ne morejo biti tisti, ki so v zamudi s položitvijo računov o gospodarstvu s premoženjem občine ali občinskega zavoda; ta izključilni razlog ne velja za osebe, ki

jim je poverjeno oskrbovanje premoženja posameznih sosesk ali podobčin. (R. dež. vl. št. 3567/13.)

§ 15.

1. Za volilno pravico, ki sloni na plačevanju davkov, so izključno merodajni uradni davčni predpisi, četudi se ti predpisi ne skladajo z dejanskimi ali zasebnopravnimi razmerami glede obdačenega objekta. (R. dež. vl. št. 1271/13.)

2. Pri določitvi volilne pravice nadarbinarja (beneficijata) se mora davku, ki ga plačuje nadarbinar za svojo osebo, še prišteti davek, ki ga plačuje od nadarbine, Nadarbina (beneficij) kot juridična oseba za-se nima volilne pravice. (B. št. 8234 ex 1911.)

3. Pogoj za ustanovitev volilne pravice je sicer, da je občincu predpisan najmanj eno leto davek, a za uvrstitev v volilni razred ni merodajen davčni znesek, ki je občincu eno leto predpisan, temveč tisti davčni znesek, ki mu je predpisan o času razpoložitve volilnih imenikov. (B. št. 7118 ex 1909.)

§ 15 b.

Ako so po §-u 15 o. v. r. upravičeni volilci nepravilno porazdeljeni na oba prva volilna razreda, se sme uradoma razveljaviti na podlagi dotičnih imenikov izvršena volitev. (R. dež. vl. št. 31.362/11 in št. 7940/12.)

§ 15 d.

Za volitev III. razreda je sestaviti poseben imenik volilcev; ako se je to opustilo, je volitev nična. (R. dež. vl. št. 8280/12.)

§ 15 e.

Ako se za volitev v podobčinah niso sestavili posebni imeniki volilcev, je volitev nična in se mora odrediti naknadna sestava imenikov ter ponovna volitev. (R. dež. vl. št. 34.144/11 in 259/12.)

§ 15 c.

Vprašanje, kaj je »redno bivališče« je presoditi po določilu §-a 66 sodnega pravilnika z dne 1. avgusta 1895, drž. zak. št. 111. — Pojem »redno bivališče« ni istoveten kakor pojem »stalni

uradni sedež», ki je po §-u 10 domovinske novele iz leta 1896 merodajen za domovinsko pravico državnega uradnika. (B. št. 8867 ex 1912.)

§ 17.

1. Ako se pri volilnih pripravah niso upoštevali predpisi §-a 17 obč. v. r., ki naj zajamčijo reklamacijsko pravico volilcev, je postopanje v bistvu pomanjkljivo ter povzroča ta nedostatek ničnost celega volilnega akta, vštevši volilne priprave. (R. dež. vl. št. 11.930/12.)

2. Ako razglas o razpoložitvi imenikov ni bil javno nabit, ali ako so bili imeniki manj kot tri tedne javno razpoloženi, je volilno postopanje nično ter se mora volitev razveljaviti. (R. dež. vl. št. 4929/12.)

3. Volilni imeniki morajo biti vse tri tedne na vpogled razpoloženi; tekom teh treh tednov se nobenemu ne sme vpogleda zabraniti, ozir. kratiti. Če se je to zgodilo, je postopanje nično. (B. št. 7722 ex 1910.)

4. Imeniki morajo biti razpoloženi na vpogled med običajnimi uradnimi urami: ni pa treba, da so tudi v drugem času na razpolago občincem. (B. 12.118 ex 1898.)

5. Ugovori proti volilnim imenikom se morajo vlagati pismeno pri občinskem predstojniku. Ustmene prijave ne zadostujejo ter jih sme občinski predstojnik kratkomalo zavrni. (B. št. 9368 ex 1913.)

6. Pritožniki morajo podpisati svoje reklamacijske vloge; vloge, ki niso podpisane ali ki so jih pritožniki podpisali še-le po preteku reklamacijske dobe, se ne upoštevajo. (B. št. 8607 ex 1911.)

7. Ako je reklamant umaknil vložene reklamacije, pozneje pa zopet preklical ta umik, je reklamacijo upoštevati le, če je bil umik preklican še tekom reklamacijske dobe, sicer je zopet uveljavljene reklamacije zavrni kakor zakasnele. (B. št. 8867 ex 1912.)

8. O vloženi reklamaciji je uvesti in izvršiti pravilno reklamacijsko postopanje; ako se to ni zgodilo in je n. pr. župan sam vsled vloženi reklamaciji popravil imenike, ne da bi bil izposloval razsodbe reklamacijske komisije, je celo postopanje

pomanjkljivo in se mora vsled tega volitev razveljaviti. (B. št. 4706 ex 1906 ; r. dež. vl. št. 31.527/11.)

9. Vsako samolastno popravljanje imenikov, potem ko so bili na javni vpogled razpoloženi, povzroča absolutno ničnost celega volilnega postopanja. (B. št. 2501 ex 1904, 6830 ex 1909, 9062 ex 1912.)

§ 17 a.

1. Reklamacijska komisija sme meritorno razsojati samo o pravočasno vloženih reklamacijah ; prepozno vložene reklamacije mora zavriniti. (B. št. 8600 ex 1911.)

2. Reklamacijska komisija sme razsojati le o konkretnih proti sestavi imenikov vloženih ugovorih, ozir. reklamacijah ; uradoma ne sme reklamacijska komisija popravljati imenikov ; ako to stori, je volilni akt ničen. (R. dež. vl. št. 31.362/11.)

3. Nepopolna rešitev vloženih reklamacij opravičuje razveljavljenje volitve le, ako ta nedostatek bistveno vpliva na izid volitve. (R. dež. vl. št. 10.177 in 12.060 ex 1912.)

4. Ako ni bilo vloženih reklamacij proti imenikom, je za izid volitve brez pomena, če se je sestavila reklamacijska komisija ali ne. (B. št. 5819 ex 1908.)

§ 17 c.

1. Po končanem reklamacijskem postopanju se mora na podlagi izdanih razsodb vpostaviti v §§ 15 b in 15 c, točka 1. o. v. r. določeno razmerje v številu volilcev I in II. volilnega razreda. Če občinski predstojnik tega ni storil, je opustitev samo tedaj pomembna, kadar odločilno vpliva na izid volitve. (R. dež. vl. št. 1280/12.)

2. V smislu II. odstavka §-a 17 c o. v. r. popravljeni imeniki se tekom nadaljnega postopanja ne smejo več izpreminjati ; vsaka taka izprememba, četudi se opira na pravnomočno razsodbo reklamacijskega oblastva, povzroča absolutno ničnost, ki napravlja ves volilni akt neveljaven. (B. št. 9481 ex 1913.)

§ 18.

1. Javen je razglas samo takrat, kadar je na takem javnem kraju nabit, ki je vsakemu pristopen. Dvorišča ali veže zasebne hiše ni smatrati za javen, vsakomur pristopen kraj. (B. št. 2555 ex 1904 in 3458 ex 1905.)

2. Ako razglas o volitvi ni bil javno nabit, je postopanje v bistvu pomanjkljivo ter povzroča ničnost volitve. (R. dež. vl. št. 34.349/11 in 23.606/12.)

3. Med dnevom, ko se objavi razglas o volitvi, in med dnevom, ko se prične volitev, mora preteči celih 14 dni; dneva volitve se v štirinajstdnevni rok ne sme všteti. (R. dež. vl. št. 5470/12.)

4. Ako v razglasu o volitvi ni bilo navedenega števila občinskih zastopnikov, ki jih je voliti, ta nedostatek ne povzroča absolutne ničnosti volitve. Le ako so bili vsled tega volilci v zmoti glede števila zastopnikov, ki jih je po zakonu voliti, in je ta zmoti povzročila nepravilen izid volitve, je treba volitev razveljaviti. (B. št. 8170 ex 1912.)

5. Ako je bilo v razglasu določeno večje število zastopnikov, kakor se jih sme voliti po zakonu (§ 13, obč. r.), se mora vsa volitev brezpogojno razveljaviti; ne sme se pa v tem slučaju, da se doseže zakonito število mandatov, samo razveljaviti volitev onih izvoljencev, ki so preko zakonitega števila mandatov dobili najmanj glasov. (B. št. 7598 ex 1910 in št. 6665 ex 1909; r. dež. vl. št. 29.292/11.)

6. Kako je vročiti volilne legitimacije in glasovnice, in komu je poveriti vročitev, določa po prostem preudarku občinski predstojnik; občinski zastopnik ni upravičen v tem oziru dajati predstojniku navodil, oziroma obveznih naročil. (R. dež. vl. št. 5469 in 17.473 ex 1912.)

7. Ako je volilec pooblastil kakega drugega, da zanj prevzame volilne dokumente, in je bil o tem pravočasno obveščen občinski predstojnik, se morajo izročiti volilni dokumenti pooblaščenцу in ne volilcu samemu. (R. dež. vl. št. 31.380/11.)

8. Vročitev volilnih dokumentov je bistven del splošne priprave za volitev; tozadavne ugovore sme vsak volilec vlagati, ne pa samo volilec, ki ni prejel volilnih dokumentov, ali ki jih ni prejel pravočasno. (B. št. 8969 in št. 9217 ex 1912.)

9. Ako posamezni volilci sploh niso prejeli volilnih dokumentov, ali ako jih niso prejeli pravočasno, je to brezpomembno za pravilnost volitve, če glasovi dotičnih volilcev ne morejo izpremeniti izida volitve. (R. dež. vl. št. 149/12.)

10. Veljavne so samo tiste glasovnice, ki jih je deželni odbor izročil občinam in ki jih je občinski predstojnik vročil volilcem; glasovnice, ki jih volilci niso dobili od občinskega predstojnika, temveč so si jih sami preskrbeli, so neveljavne, ker nimajo v zakonu predpisanega uradnega značaja. Od deželnega odbora izročene glasovnice ne postaneje neveljavne, ako jih občinski predstojnik opremi z občinskim pečatom. (B. št. 9216 ex 1912.)

11. Ako so bile glasovnice že zaznamovane, še predno jih je volilec oddal predsedniku volilne komisije, se ne more trditi, da se je glasovalna tajnost na nezakonit način kršila, ker je bilo v tem slučaju spričo določila §-a 18., odstavek 5 o. v. r. volilcu na prosto dano, da zamenja zaznamovane glasovnice, ali pa, da izbriše znamenja na glasovnici. (B. št. 4307 ex 1906, r. dež. vl. št. 10.759/12.)

12. Glasovnica, ki na njej ni označene podobčine, za katero je bila oddana, se sme, ozir. mora razveljaviti, ker volilna komisija ne more presoditi, ozir. določiti, za katero podobčino naj velja ta glasovnica (R dež vl. št 31.944/11.)

13. Prelepljena glasovnica je veljavna, ako je prvotna glasovnica s prilepljenim listom tako zvezana, da tvori v svoji celoti eno samo glasovnico. Merodajna je kandidatna listina na prilepljenem listu. (B. št. 9465 ex 1913.)

§ 20.

1. Zakon ne predpisuje, da morajo biti vse volilne stranke po gotovem razmerju zastopane v volilni komisiji. (R. dež. vl. št. 1053/12.)

2. Člani volilne komisije smejo biti samo občinci, ki imajo po §-u 9. o. v. r. pasivno volilno pravico. (B. št. 8245 ex 1911)

3. Nihče ni prisiljen prevzeti funkcije zaupnika pri volilni komisiji. (R. dež. vl. št. 2693/12.)

4. Ako je volilna komisija nezakonito sestavljena, je volitev neveljavna. Volilna komisija ne sme imeti niti več, niti manj članov, kakor je v zakonu predpisano. (R. dež. vl. št. 34246/11.)

§ 21.

1. Ako se volitev ni pričela ob določenem času, je zakasnitev brez pomena, kadar ne vpliva na izid volitve. (B. št. 8333 ex 1911.)

2. Volilci, ki pridejo šele po sklepu za oddajanje glasov določene ure na volišče ali pred volilni prostor, ne smejo glasovati. Ako so vzlic temu oddali svoje glasovnice, so dotični glasovi neveljavni. (R. dež. vl. št. 32325/12.)

3. Nedostatnost volilnega lokala povzroča ničnost volitve le, ako je dokazano, da je bila radi nje onemogočena volitev. Ni treba, da je lokal tako prostoren, da imajo v njem prostor vsi volilci. Tudi tedaj ni smatrati, da je volilni lokal neprimeren, kadar je samo za posamezne volilce nepristopen radi njihovih telesnih hib. (B. št. 7213 ex 1910.)

§ 22.

1. Volitev je neveljavna, če je bila javnost izključena tudi samo pri enem delu volilnega opravila. (R. dež. vl. št. 9268/13; B. št. 3654 ex 1905.)

2. Ako predsednik volilne komisije pred volitvijo ni poučil volilcev v zmislu §-a 22. o. v. r. ali če je bil njegov tozadeven pouk nepravilen ali pomanjkljiv, ta nedostatek nikakor ni tako bistven, da bi bilo zbok njega treba razveljaviti volitev. (R. dež. vl. št. 2693/12.)

3. Ponujanja popisanih glasovnic vobče ni smatrati za tako dejanje, ki ovira ali izključuje svobodno ukrepanje; takšno ponujanje spada v okvir agitacije, ki je splošno dovoljena, in ki se potom ugovorov ne da izpodbijati. (B. št. 1640 ex 1903.)

4. Agitacije, ki so še vršile pred volitvijo ali sploh v času, ozir. v kraju, kamor ne sega področje volilne komisije, ne morejo vplivati na veljavnost volitve; takim dejanjem je moči priti v okom le kazenskimi potom. (B. št. 2826 ex 1904 in št. 9070 ex 1912.)

5. S sodno odločbo ugotovljene ugovore radi utešnjevanja volilne svobode mora politično oblastvo, ko pretresa ugovore proti volitvi upoštevati tudi takrat, če se utešnjevanje volilne svobode ni zgodilo med volitvijo v volilnem lokalu. Ako so se

taki pravočasno vloženi ugovori še le pozneje sodno ugotovili, ko je politično oblastvo že razsodilo glede volitve, je upravičena zahteva, da se obnovi postopanje. [Sklep strokovnega plenarnega senata z dne 21. oktobra 1912.] (B. stran 1674 ex 1912.)

6. Nerednosti, ki se dogode tekom volitve, povzročajo ničnost volitve le, ako morejo učinkovati na izid volitve ali pa vplivati na zanesljivost ugotovitve volilnega izida. (B. št. 6243 ex 1908 in št. 8683 ex 1912.)

§ 23.

1. Za volilno posodo se sme rabiti vsaka posoda, ki se dajo v njej glasovnice tako shraniti, da se ne izgube in da se ne da spoznati, od katerega volilca so bile oddane. (B. št. 6658 ex 1909.)

2. Volitev ni neveljavna, če niso člani komisije prvi oddali svojih glasovnic, temveč še le pozneje tekom volitve. (R. dež. vl. št. 32325/12; B. št. 14370 ex 1900 in št. 2818 ex 1904.)

3. Ako odda volilec prostovoljno odprto glasovnico, to ne nasprotuje značaju tajne volitve; volitev zbok tega ne postane neveljavna. (B. št. 5652 ex 1908.)

4. Ako je sprejemala volilne papirje, ozir. vlagala glasovnice v volilno posodo oseba, ki ni član volilne komisije, je volitev neveljavna, četudi ta formalna napaka prav nič ne vpliva na izid volitve. (B. št. 8223 ex 1911; r. dež. vl. št. 9268 ex 1913.)

5. Kršenje volilne tajnosti (odpiranje in pregledovanje glasovnic) bodisi da jo zagreši predsednik ali drug član volilne komisije, povzroča absolutno ničnost cele volitve. (R. dež. vl. št. 14746 ex 1912.)

§ 24.

Zakon ne predpisuje, da se morajo porazdeliti odborniški mandati na posamezne k občini spadajoče soseske, ozir. občinske dele po gotovem ključu; vsak volilec sme torej izbirati svobodno kandidate med občani, ne ozirajoč se, ali so iz te ali one vasi. (R. dež. vl. št. 10998 ex 1912.)

§ 25.

1. Ako so posamezni člani volilne komisije samo začasno zupustili volišče, to samo na sebi ne napravi volitve neveljavne.

(B. št. 3979 ex 1905; št. 5820 ex 1908; št. 6657 ex 1909; r. dež. vl. št. 11836 ex 1912.)

2. Volilna komisija je samo tedaj poklicana, ozir. upravičena preiskati veljavnost predloženih volilnih pooblastil in pristnost podpisov, ako se pojavijo ozir. navedejo določeni pomisleki. (B. št. 5202 ex 1907; r. dež. vl. št. 17473 ex 1912)

3. Pooblaščenec sme voliti le, ako predloži v zakoniti obliki napravljeno pooblastilo. (R. dež. vl. št. 1737/12.)

§ 25 a.

Volilna komisija ne sme preiskovati, če imajo v imenikih pravnomočno vpisani volilci tudi v resnici volilno pravico. V imenikih vpisanim volilcem komisija ne sme zabraniti glasovanja. Ugotovitev volilne upravičenosti je izključno zadeva, ki spada v reklamacijsko postopanje. (B. št. 7671 ex 1910.)

§ 26.

1. Po zakonu ni prepovedano, poveriti pisanja volilnega zapisnika osebi, ki ni član volilne komisije. (R. dež. vl. št. 259 ex 1912.)

2. Dejstvo, da sta pri urejanju glasovnic in pri štetju glasov pomagala zapisnikar in občinski tajnik, samo po sebi ne povzroča neveljavnosti volitve. (R. dež. vl. št. 6590 ex 1912.)

3. Za presojo vprašanja, koliko volilcev in kateri volilci so oddali glasovnice, so merodajni uradni zapiski volilne komisije (imeniki, glasovalni zaznamki, glasovniki in protiglasovniki in volilni zapisnik). Vsebine teh zapiskov politično oblastvo ne more in ne sme popravljati, kadar pretresa volilne ugovore. (B. št. 7339 ex 1910.)

§ 27.

Ako se pri štetju glasov ni natančno ravnalo po povrstnem redu, kakor ga predpisuje § 27. o. v. r., to samoposebi še ne povzroča ničnosti volitve. (R. dež. vl. št. 5684 ex 1912.)

§ 27 a.

1. Dejstvo, da ni prečital predsednik na glasovnicah zapisanih imen, ampak drug član volilne komisije, ne vsebuje tako

bistvenega pogoška, da bi bilo zbok njega treba razveljaviti volitev. (R. dež. vl. št. 5684 ex 1912)

2. Volitev je neveljavna, ako pri štetju glasov komisija ni bila sklepčna, če so se na pr. šteli glasovi v več lokalih in sta bila v vsakem lokalu samo po dva člana komisije navzoča. (R. dež. vl. št. 2693 ex 1912.)

3. Volitev se mora razveljaviti, ako se pri štetju glasov nista pisala glasovnik in protiglasovnik. (B. št. 5787 ex 1908.)

4. Glasovnik in protiglasovnik smejo spisovati samo člani volilne komisije; ako so glasovnik in protiglasovnik spisovale druge osebe, je postopanje nično in se mora volitev razveljaviti. (B. št. 6939 ex 1909.)

5. Glej § 26. točka 3.

§ 27 b.

1. Glasovnice, ki na njih osebe kandidatov niso dovolj točno in jasno označene, je smatrati za neveljavne. (B. št. 4592 ex 1906, št. 7706 ex 1910.)

2. Naknadne izjave volilcev glede vsebine glasovnic, ki so jih oddali pri volitvi, so za ugotovitev izida volitve brez vsakega pomena, ker je v volilnem redu uveljavljeno načelo tajne volitve. Take izjave se ne morejo upoštevati. (B. št. 4592 ex 1906.)

3. Ako je v občini več oseb istega krstnega in rodbinskega imena, in na glasovnici ni natančno označeno stanovališče voljenega kandidata, je identiteta kandidata le takrat dvomljiva, če imajo vse dotične osebe istega krstnega in rodbinskega imena tudi pasivno volilno pravico. Ako ima samo ena teh oseb pasivno volilno pravico, ne more biti nikakega dvoma glede identitete voljenega kandidata. (B. št. 9073 ex 1912.)

§ 27 e.

Kadar se prekine volitev ali štetje glasov, je strogo ravnati po formalnih predpisih izvršilnega ukaza c. kr. dež. vlade za Kranjsko z dne 4. majnika 1911 št. 1089/pr. dež. zak. št. 19. Ako se to ni zgodilo, je upravičena zahteva, da se razveljavi volitev. (R. dež. vl. št. 31.943 ex 1911.)

§ 29.

Poslovanje volilne komisije v štadiju štetja glasov se omejuje edino le na konstatiranje dejstva, kateri kandidati so dobili največ glasov in katere kandidate je smatrati izvoljenim. Volilna komisija nima pravice razsojati, ali morejo biti tudi voljene osebe, ki so pri volitvi dobile glasove. O tem so upravičena razsojati po določilu §§-ov 32 in 33 v. r. edino le politična oblastva. (R. dež. vl. št. 32.190 ex 1911 in št. 10.945 ex 1912.)

§ 32.

Ako se v ugovoru proti izvršeni volitvi med drugim tudi trdi, da izvoljeni kandidati ne morejo, ozir. ne smejo biti voljeni, mora o tem ugovoru hkrati z drugimi ugovori razsoditi po §-u 33 o. v. r. deželna vlada, ne pa politično oblastvo I. stopnje. (B. št. 7954 ex 1911.)

§ 33.

1. Pravico vlagati ugovore imajo vobče samo volilni upravičenci. (B. št. 5596 ex 1890, r. dež. vl. št. 14.544/13.)

2. Volilna pravica je strogo osebna, individualna pravica, ki jo more in sme uveljaviti samo dotični volilec sam; radi kršenja volilne pravice sme kdo drugi ugovarjati le, ako dokaže, da ima zakonito pravico zastopati dotičnega volilca ali da ga je dotični volilec v to pooblastil. (B. št. 5546 ex 1907 in št. 9217 ex 1912.)

3. Ugovarjati proti volilnemu postopanju, ker se je drugim volilcem dovolilo glasovati, imajo pravico samo volilci dotičnega volilnega razreda, ki se je v njem vršilo grajano glasovanje. (B. št. 9808 ex 1913.)

4. Osemdnevni rok za vlaganje ugovorov začenja po ustni razglasitvi skupnega izida volitve (§ 32, odstavek 2 o. v. r.), ne pa šele potem, ko je bil dotični pismeni razglas javno nabit. (B. št. 9250 ex 1912.)

5. Ugovori se morajo izročiti občinskemu predstojniku in pri njem pustiti. Ako je pritožnik sicer izročil ugovore predstojniku, dotično vlogo pa potem seboj vzel, da jo sam naravnost pošlje okrajnemu glavarstvu, to ni po predpisu §-a 33 o. v. r. (B. št. 6780 ex 1909; r. dež. vl. št. 34.155 ex 1911.)

6. Po pošti poslani ugovori so pravočasno vloženi, ako vroči pošta dotično vlogo tekom neprestopnega osem dnevnega roka občinskemu predstojniku. Ako so bili ugovori sicer tekom osem dnevnega roka izročeni pošti, občinskemu predstojniku pa vročeni šele po preteku tega roka, so prekludirani. To, da se je znabiti poprej obvestilo županstvo, da prejme ugovore po pošti, je samo za-se brez pomena. (B. št. 7639 ex 1910 in št. 9250 ex 1912.)

7. Ako pritožnik izroči ugovore na nepravem mestu, in zmoto sam zagreši, ne pa da bi bil v to morda zapeljan po občinskem uradu ali po občinskem predstojniku, je smatrati ugovore za prekludirane. (R. dež. vl. št. 849 ex 1912 in št. 33.847 ex 1912.)

8. Ugovori morajo biti primerno konkretizirani; splošne trditve, ki niso z dejstvi podprte, se ne upoštevajo. (B. št. 4020 ex 1905.)

9. Ugovore glede veljavnosti pooblastil mora politično deželno oblastvo upoštevati tudi takrat, če se veljavnost pooblastila pri volitvi sami ni izpodbijala. (B. št. 9359 ex 1913.)

10. Z ugovori proti volitvi se volilne pravice posameznih volilcev ne more uveljavljati ozir. izpodbijati; taki ugovori spadajo v reklamacijsko postopanje. (B. št. 8187 ex 1911 in št. 4278 ex 1906.)

11. Ugovori, da se je vršilo reklamacijsko postopanje nepravilno, da se je kršila ozir. kratila reklamacijska pravica, se smejo uveljavljati tudi po končani volitvi; tozadevne ugovore mora deželna vlada stvarno rešiti. (B. št. 7855 ex 1910.)

§ 34.

Pravico, voliti občinsko starešinstvo, imajo samo izvoljeni odborniki ne pa tudi njih namestniki. Namestniki pri volitvi starešinstva ne morejo in ne smejo zastopati odbornikov. (B. št. 3199 in 3940 ex 1904; r. dež. vl. št. 6660 ex 1913.)

